CYNGOR CYMUNED BETWS YN RHOS A LLANELIAN YN RHOS.

BETWS YN RHOS AND LLANELIAN YN RHOS COMMUNITY COUNCIL

CLERC : Mel Jones, 2 Lon Hafan Abergele LL22 8QJ
Ffon : 07833 548435 e-bost : clerc@betwsallanelian.org.uk

COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWYD YN MHAFILIWN CHWARAEON, BETWS YN RHOS AM 7.30yh DYDD LLUN 11 fed MAI 2026

1. **CROESO** – Croesawodd y Cadeirydd, y Cynghorydd Glena Humphrey, bawb i'r cyfarfod.
2. **YN BRESENNOL** – Cynghorwyr Glena Humphrey, Gwenda Davies, Irwedd Griffiths, Gwawr Thomas, Hefin Williams, Goronwy R. Williams, John Evans, Tudur Roberts, a'r Clerc Mel Jones.
3. **YMDDIHEURIADAU** – Cynghorwyr D Gwyn Jones, Gethin Owen a'r Cynghorydd Sir Ifor G. Lloyd..
4. **DATGANIAD O FUDDIANT**
   Atgoffir yr aelodau bod yn rhaid iddynt ddatgan bodolaeth a natur unrhyw fuddiannau personol gan ddefnyddio'r ffurflen a ddarperir at y diben hwnnw. Mae'r Cynghorydd Ifor Lloyd wedi datgan ei fod yn aelod o'r pwyllgor cynllunio ac felly na all gymryd rhan mewn unrhyw benderfyniadau ar geisiadau sy'n cael eu trafod, ond gall ateb cwestiynau sy'n ymwneud â rheoliadau a pholisïau cynllunio.

   Ni chafwyd unrhyw ddatganiad o fuddiant.
5. **COFNODION**
   Darllenwyd cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 13 Ebrill 2026. Cymeradwywyd a llofnodwyd y cofnodion. (Cynigiwyd gan y Cynghorydd Irwedd Griffiths ac eiliwyd gan y Cynghorydd John Evans.)
6. **MATERION YN CODI**
   Roedd pen-blwydd cyn Gynghorydd Sir Ena Wynne yn 100 oed yn nesáu ym mis Mehefin 2026. Yn dilyn trafodaeth, cytunwyd y

byddai cerdyn pen-blwydd a thusw o flodau gwerth £50.00 yn cael eu rhoi i Mrs Wynne gan y Cyngor Cymuned. Mae'r Cynghorydd Irwedd Griffiths mewn cysylltiad â mab Mrs Wynne a bydd yn cael yr holl fanylion angenrheidiol a'u trosglwyddo i'r Clerc.

7. **CYLLID**

Cynhyrchwyd y Datganiadau Ariannol misol ar gyfer y cyfnod yn diweddu 20 Ebrill 2026.

Yn diweddu 20 Ebrill 2026

(1) **Cyfrif Cymunedol** = £3,369.14 (Balans a ddygwyd ymlaen)
Arian a dderbyniwyd = £7,334.00 (Taliad Praesept)

Arian a dalwyd:
£400.00 (cyflog y Clerc)
£212.97 (cyflog y Clerc)
£66.50 (Anfoneb Aston Hughes Payroll)
£376.00 (Anfoneb One Voice Wales)
£110.59 (Anfoneb BT WiFi)
£205.60 (HMRC – cyflog y Clerc)

CYFANSWM – £1,371.66

Cyfrif Cymunedol = £9,332.48 (Balans a ddygwyd ymlaen)

(2) **Cyfrif Busnes** = £4,133.91 (Balans a ddygwyd ymlaen)
Arian a dalwyd = DIM
Arian a dderbyniwyd = DIM

Cyfrif Busnes = £4,133.91 (Balans a ddygwyd ymlaen)

Cyfanswm = **£13,466.39** (Balans a ddygwyd ymlaen)

Nododd yr aelodau'r sefyllfa ariannol a'r cyfrif banc fel y rhestrwyd uchod.
Cytunodd pawb fod y cyfrifon yn gywir.

Yn dilyn yr Archwiliad Mewnol, mae bellach angen cytundeb y Cyngor cyn talu unrhyw anfonebau ar-lein.

Adroddodd y Clerc fod anfoneb BT o £110.59 wedi'i derbyn.
Cytunwyd y gellid talu'r anfoneb.

Diweddarodd y Clerc fod y dyfynbris ar gyfer adnewyddu yswiriant y Cyngor gan Zurich Insurance am £264.00 mewn gwirionedd ar gyfer praesept o dan £20,000. Gan fod y praesept bellach yn £22,000, roedd y Clerc wedi hysbysu Zurich Insurance ac mae'r adnewyddiad bellach yn £396.00. Cytunwyd y dylid talu'r swm hwn.

Roedd adnewyddu aelodaeth SLCC yn ddyledus ar 1/6/26 am gost o £158.00. Cytunwyd y dylid talu hwn.

Adroddodd y Clerc fod y padiau ym mhob un o'r 5 diffibriliwr yn dod i ben ar 15/6/2026. Derbyniwyd dyfynbris gan Defib Supplies am £810.00 yn cynnwys TAW. Roedd y Clerc wedi gofyn i Tomos Hughes (Gwasanaeth Ambiwlans Cymru) a allai gael y padiau yn rhatach, ond ni chafwyd ymateb hyd yma. Cytunwyd bod y padiau yn hanfodol a rhoddwyd awdurdod i wario hyd at £810.00 ar eu prynu.

8. **GOHEBIAETH**

Derbyniwyd

1. Mae Fforwm Cynghorau Tref a Chymuned dan gadeiryddiaeth Cynghorydd Sir wedi'i drefnu ar gyfer 6yh ar 16/6/2026. Gofynnwyd i'r Clerc godi un cwestiwn ynghylch sut mae'r rhestr o ffyrdd sydd angen eu huwchraddio/hatgyweirio yn cael eu blaenoriaethu.
2. Lansiad Addewid Sifilrwydd a Pharch One Voice Wales. Trafodwyd yr addewid. Cytunwyd ei bod yn hanfodol bod ymrwymo'r Cyngor i safonau uchel o ymddygiad drwy gwblhau a llofnodi'r addewid yn cael effaith barhaol, a chytunodd pawb. Llofnodwyd yr addewid gan y Cadeirydd a bydd yn cael ei e-bostio at One Voice Wales, a fydd yn cadw cofrestr o'r holl Gynghorau Cymuned sydd wedi cofrestru i'r addewid.
3. Derbyniwyd e-bost gan Ian Wreglesworth (Cymdeithas Gwenynwyr Conwy) ynghylch rhoi cyhoeddusrwydd i'r rhywogaeth oresgynnol o'r enw'r Hornet Asiaidd Coesfelen. Cytunwyd y byddai'r hysbysiadau gwybodaeth yn cael eu gosod ar y wefan ac yn y byrddau hysbysu ym Metws yn Rhos a Llanelian.

4. E-byst rheolaidd gan One Voice Wales, Gweithrediaeth y Gwasanaeth Cyhoeddus ac ati, gyda'r rhai perthnasol yn cael eu hanfon ymlaen at y Cynghorwyr ac ar gael gan y Clerc.

Anfonwyd

1. Ymatebion ac ymholiadau i Adran Gynllunio CCBC.
2. Llythyrau ac e-byst a dderbyniwyd i'w hanfon ymlaen at Gynghorwyr.

9. **GRANTIAU**

Ceisiadau i'r Cyngor Cymuned

1. Yn dilyn y llythyr a dderbyniwyd gan Eisteddfod Gerddorol Ryngwladol Llangollen yn gofyn am grant ar gyfer Eisteddfod 2026, roedd y Clerc wedi ymateb na fyddai taliad grant yn cael ei gefnogi.
2. Roedd y Clerc wedi anfon y grant o £250.00 at Gymdeithas Chwaraeon Betws yn Rhos tuag at y diwrnod hwyl ar 13 Mehefin 2026 yn y pentref. Derbyniwyd llythyr o ddiolch ynghyd â hysbysiad bod y digwyddiad wedi'i aildrefnu i 31 Awst 2026 oherwydd gwrthdaro dyddiadau.

Ceisiadau gan y Cyngor Cymuned

Mae CVSC bellach yn cynorthwyo'r Cyngor Cymuned i ganfod grantiau addas ar gyfer prosiectau amrywiol o fewn y gymuned. Bydd cais yn y dyfodol yn cael ei gyflwyno mewn perthynas ag uwchraddio Maes Chwarae Betws yn Rhos.

10. **CYNLLUNIO**

http://www.conwy.gov.uk/planningexplorer

Cyfeirnod: 0/53261 Ymgeisydd: Mr Elgan Jones

Cynnig: Lagŵn slyri newydd arfaethedig

Lleoliad: Bryn Dansi, Ffordd Bryn Dansi, Dolwen, Betws yn Rhos, LL22 8NS

Mater yn cael ei ystyried gan yr Adran Gynllunio.

Cyfeirnod: 0/53039 Ymgeisydd: Ms R Jones

Cynnig: Trosi adeiladau allanol fferm segur yn llety preswyl gan gynnwys estyniadau i'r adeilad.

Lleoliad: Nant Ucha, Ffordd Nentydd, Rhyd y Foel, Betws yn Rhos, LL22 8EF

Mater yn cael ei ystyried gan yr Adran Gynllunio.

Cyfeirnod: 0/52910 Ymgeisydd: Mr Sean McBride

Cynnig: Amrywio amod rhif 1 o ganiatâd cynllunio 0/45158 (Datblygu tir gyferbyn â Bryn Rodyn, Ffordd Dolwen, Hen Golwyn, ar gyfer tai preswyl – Cam 2).

Lleoliad: Tir ar Ffordd Dolwen, Hen Golwyn, Bae Colwyn, Conwy, LL29 8UP

Mater yn cael ei ystyried gan yr Adran Gynllunio.

Cyfeirnod: 0/52909 Ymgeisydd: Mr Sean McBride

Cynnig: Amrywio amod rhif 1 o ganiatâd cynllunio 0/45161 (Cymeradwyo materion a gadwyd yn ôl mewn perthynas â chaniatâd cynllunio amlinellol 0/42351 – Datblygu tir gyferbyn â Bryn Rodyn, Ffordd Dolwen, Hen Golwyn, ar gyfer tai preswyl – Cam 1).

Lleoliad: Tir ar Ffordd Dolwen, Hen Golwyn, Bae Colwyn, Conwy, LL29 8UP

Mater yn cael ei ystyried gan yr Adran Gynllunio.

APÊL GWRTHOD CYNLLUNIO

Cyfeiriad y Safle: Bryn Rodyn, Ffordd Dolwen, Hen Golwyn, Bae Colwyn, Conwy, LL29 8UU

Disgrifiad o'r Datblygiad: Newid defnydd tir ar gyfer storio carafannau gyda thirlunio cysylltiedig

Cyfeirnod y Cais: 0/52387

Enw'r Apelydd: BR Storage

Mater yn cael ei ystyried gan yr Adran Gynllunio. Mae'r gwrandawiad apêl tridiau wedi'i drefnu ar gyfer 9–12 Mehefin 2026.

11. **MATERION ARCHWILIO MEWNOL AC ALLANOL**

Mae'r Clerc wedi dechrau'r gwaith ar gyfer yr archwiliad mewnol ac ar hyn o bryd mae'n llenwi'r dogfennau perthnasol ar gyfer JDH Business Services.

Trafodwyd dogfen y Ffurflen Flynyddol ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31/3/2026. Cytunwyd ar y Datganiad Cyfrifyddu ar gyfer 2025–2026. Trafodwyd pob pwynt ar y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Roedd cytundeb unfrydol bod y ddogfen yn gywir .

Bydd y Clerc bellach yn gallu symud ymlaen gyda chyflwyno'r archwiliad mewnol i JDH Business Services.

Mae'r Clerc wedi cylchredeg dyddiadau hyfforddi ar gyfer Modiwl 1 a Modiwl 2 i'r Cynghorwyr newydd eu penodi.

12. **MATERION CYNGOR SIR CONWY - Y CYNGHORYDD IFOR LLOYD**

Roedd y Cynghorydd Lloyd wedi cyflwyno ei ymddiheuriadau am y cyfarfod.

13. **CYNHALIAETH ADNODDAU O FEWN ARDAL Y CYNGOR CYMUNED**

a. **Maes Chwarae Betws yn Rhos/Llanelian**

Diweddarodd y Clerc fod y cais grant am £25,000 wedi'i gyflwyno i Gronfa Pride in Place ond ni dderbyniwyd unrhyw ddiweddariad hyd yma. Roedd cais pellach am £24,921.97 hefyd wedi'i gyflwyno i

Gronfa Gymunedol y Parc Solar. Pe bai'r grantiau'n llwyddiannus, byddent yn talu cost lawn yr offer newydd ac adnewyddu'r offer presennol yn y maes chwarae.

b. **Diffibrilwyr**

Gwiriwyd pob diffibriliwr ar 19 Mawrth 2026 ac roeddent mewn trefn dda.
Bydd angen ailosod y padiau ym mhob un o'r pum diffibriliwr erbyn 15 Mehefin 2026 ac roedd cytundeb wedi'i roi ar gyfer y gost o £810.

c. **'Yr Hwb'**

Mae gwirfoddolwyr yn dal i fod eu hangen i oruchwylio'r sesiynau a gynhelir rhwng 9:00yb a 12:00yp bob bore Mawrth ym Mhafiliwn Chwaraeon Betws yn Rhos.

Mae cais grant wedi'i ddatblygu gan Aloma Wheway.

d. **Gwelyau blodau**

Mae Hilda Gibbs wedi dod o hyd i blanhigion gwely newydd.

e. **Cyfleuster Toiledau yn Llanelian**

Diweddarodd y Clerc fod Lanyon Bowdler, Cyfreithwyr, Conwy yn symud ymlaen gyda'r brydles gyda Chyngor Sir Conwy a bod rhai diwygiadau wedi'u gwneud. Gan mai'r Cyngor Cymuned fydd yn gyfrifol am atgyweirio a chynnal y draeniad, argymhellwyd cynnal Chwiliad Dŵr. Y gost oedd £84.00. Cytunodd pawb i symud ymlaen. Unwaith y bydd y brydles yn barod i'w chyfnewid bydd y Cadeirydd a'r Clerc yn gallu llofnodi'n electronig. Gobeithiwyd na fyddai'n cymryd gormod o amser i'w chwblhau.

Roedd yr holl fanylion angenrheidiol wedi'u rhannu gyda Zurich Insurance ac roedd y dyfynbris yn £613.90 (sy'n cynnwys yr yswiriant blynyddol arferol). Pan fydd y brydles wedi'i chwblhau bydd angen i'r Clerc gysylltu â Zurich Insurance am bris diwygiedig a chael dyfynbris arall i'w gymharu.

f. **Materion Cyffredinol**

Tir yn Nant Uchaf, Betws yn Rhos. Maes yn cael ei ddefnyddio ar gyfer storio offer peiriannau. Bydd y Cyngor Sir yn rhoi diweddariad ar unrhyw ddatblygiadau.

Mae'r Clerc wedi cysylltu â Mel Elham i ddarparu dyfynbris ar gyfer ail-baentio'r ddau giosg ym Metws yn Rhos a Dolwen. Manylion yn aros.

Mae'r Clerc wedi hysbysu ERF yng Nghyngor Sir Conwy bod angen i'r Cyngor Sir asesu'r arwyddion yn y lleoliad ac y dylid ystyried arwydd 'ARAF' cyn y tro ar Ffordd Galch, Llanelian lle mae nifer o ddamweiniau wedi digwydd. Dim diweddariad gan ERF.

Mewn perthynas â chyflwr gwael Minafon House, Betws yn Rhos, lle roedd darn mawr o'r rendro wedi disgyn i'r ffordd, mae'r Clerc wedi ysgrifennu at ERF a'r Adran Orfodi.

Mewn perthynas â'r Hysbysfwrdd ger y siop ym Metws yn Rhos a gafodd ei ddifrodi, bydd y Cynghorydd John Evans yn symud ymlaen gyda'r gwaith atgyweirio ac yn cael persbecs newydd.

Roedd y Clerc wedi cael pris ar gyfer mainc newydd yn y maes chwarae. Cost mainc ddyletswydd trwm wedi'i gwneud o blastig wedi'i ailgylchu yw £385.00 ynghyd â TAW. Bydd y Cynghorydd John Evans yn cael dyfynbris gan gyflenwr arall i'w gymharu.

Adroddwyd ar y problemau ffyrdd canlynol, a bydd y Clerc yn hysbysu ERF:

• B5381 ger Nant yr Efail, Betws yn Rhos – nid oedd diffyg y ffordd wedi'i drwsio eto.

• Mae'r ffordd ddi-ddosbarth sy'n arwain o Ffordd Dolwen, Betws yn Rhos heibio Gwyndy Isaf ger mynedfa Ty'n Ffynnon (cefn Heronwater) mewn cyflwr gwael iawn gyda nifer o dyllau yn y ffordd.

• Mae'r ffordd ddi-ddosbarth sy'n arwain o Tan y Wal, Dolwen i Dawn heibio Fron Uchaf yn cael ei blocio gan gerbydau mawr sy'n ceisio teithio ar hyd y ffordd. Gofynnir am asesiad i osod arwydd 'Anaddas ar gyfer Cerbydau Trwm' ger Tan y Wal.

• Mae nifer o dai ar hyd Ffordd Abergele, Betws yn Rhos – ardal cod post LL22 8AF – wedi gosod conau/ffensys cadwyn wrth fynedfeydd

eu dreifiau sy'n achosi rhwystr ar y ffordd gan fod yr holl fannau pasio wedi'u blocio.

14. CYLLIDEB FLYNYDDOL / PRAESEPT

Roedd y cais praesept am £22,000 gyda £2,558.25 yn cael ei dalu o'r cronfeydd wrth gefn wedi'i gymeradwyo gan Gyngor Sir Conwy. Bydd taliad o £7,334.00 yn cael ei wneud ar 17 Ebrill 2026 ac yna dau daliad arall ar 14 Awst 2026 ac 11 Rhagfyr 2026.

15. FFERMYDD GWYNT AR Y TIR AC AR Y MÔR – AWEL Y MÔR/GWYNT Y MÔR/MONA

Overview

About us About the Project What the Project will look like Processes and Next Steps

Our work so far Interactions with other marine users

Information Hub Visualisations of the windfarm Interactive map

Mae'r pwnc hwn yn parhau ar yr agenda ac mae unrhyw ddatblygiadau yn cael eu trafod ym mhob cyfarfod. Bydd unrhyw gynlluniau neu geisiadau pellach yn cael eu monitro'n agos. Mae datblygiad Awel y Môr yn mynd rhagddo.

Nid oes diweddariad ffurfiol ynghylch y cynnig ar gyfer tyrbinau gwynt a pharc solar ar Fynydd Llanelian. Bydd y mater yn cael ei fonitro.

16. Y GADLAS

Dim awgrymiadau ar gyfer erthygl.

17. UNRHYW FATER ARALL

Gan nad oedd unrhyw faterion pellach, caewyd y cyfarfod am 9.05yh.

CADEIRYDD …… Glena Humphrey

CLERC …… Mel Jones

DYDDIAD: 1af Mehefin 2026